

Nguyễn Văn Bến Nghé!

Đoàn Xuân Thu

Tui rất thích cái tựa “Nguyễn Thị Sài Gòn”, tên một bài hát của nhạc sĩ nổi tiếng đấu tranh Việt Dzũng. Nhưng ‘Thị’ là chữ lót của một người đàn bà, con gái; còn tui là đàn ông, con trai, tất chữ lót phải là Văn; nên tui tự đặt tên mình là: “Nguyễn Văn Bến Nghé”.

Hai cái tên này chỉ đối nhau chan chát giữa ‘Thị’ và ‘Văn’. Còn cái họ Nguyễn, người Việt mình nhiều vô số kể, nên mấy em Uc tóc vàng mỏ đỏ ở Melbourne này đây muốn dụ dỗ tui ‘tù ti tú tí’, bao giờ cũng gọi tui là “Mít-tờ (Mister) Nguyen!” Còn Sài Gòn và Bến Nghé (là cái bến mà người ta thường cho trâu, bò ra tắm) chỉ là một mà thôi! Sài đọc theo âm ‘Prei’, tiếng Khmer, nghĩa là rừng. Gòn là bông gòn. Như vậy Sài Gòn là Rừng cây bông gòn. Ông bà mình hồi xưa từ miền Trung vào miền Nam khẩn hoang, đến vùng đất mới nào, thấy có nhiều loại cây hơn chỗ khác thì lấy tên loại cây đó đặt tên cho vùng đất mới.

Chính vì vậy mình mới có các địa danh dễ thương như: Gò Cây Mai, Gò Sao, Gò Cây Quéo và Gò Vấp... Cây Da (miền Bắc gọi là Cây Đa) nổi tiếng với địa danh Cây Da Xà. đường Da Bà Bàu... (Cây Da có nhà bà tên Bàu, chớ hông phải da của bà đang mang bầu đâu nhe!) gần nhà ông Trường Kỳ nhạc trẻ... Rồi Cây Điệp, Cây Gõ, Cây Vông... đến Chợ Vườn Chuối, Chợ Rẫy, Chợ Đệm, Chợ Cây Điệp... Kinh rạch cũng mang tên các loài cây như: Rạch Bàng, Rạch Chiếc hay Hóc Môn (Rạch nước nhỏ có cây môn nước) hoặc Mười tám thôn Vườn Trầu, suối Lò Ô (bà con với cây tre, cây trúc)

o O o

Nhà thơ Bùi Giáng có câu:

Hỏi rằng: người ở quê đâu? Thưa rằng: tôi ở rất lâu quê nhà!

Mình đang ở Sài Gòn mà có người hỏi quê đâu? Sinh đẻ ở đây, lớn lên ở đây, mèu chuột gái gú ở đây, bị em yêu bắt làm tù binh, cũng ở đây! Rồi ăn nhậu, tụ bè tụ đảng cũng ở đây thì hỏi quê đâu là sao hề?

Tui cũng ở Sài Gòn khá lâu đó chớ, dù không liên tục nhưng gộp lại trước sau dẫu đứt khúc cũng khoảng 10 năm. Vậy mà hai thằng bạn nhậu nghe tui gáy te te là dân Sài Gòn mà quận Nhứt nữa, tụi nó cứ cười khằng khặc:

- Ông chỉ là dân ở trọ đất Sài Gòn. Còn hai thằng tui là sanh đẻ ở Tân Định nè, là dân Sài Gòn chánh gốc, có trích lục thế vì khai sanh đăng hoàng do Chánh lục bộ của Tòa án cấp.

Tuy nhiên hỏi phăng ngược lên đời trước nữa thì một đứa có ‘Thầy U’ đi tàu há mồm từ Bắc vào Nam, đứa còn lại có ‘Ba Mạ’ từ Huế, xứ thần kinh, bám xe lửa xuyên Việt vào tới Sài Gòn những năm 40.

Chính vì vậy mà hồi năm 1963, học Đệ thất ở Petrus Ký, bạn cùng lớp tui không thấy thằng nào vỗ ngực xưng tên là ‘Made in Sài Gòn’ vì đứa nào cũng là dân tứ xứ. Nhưng đến Sài Gòn là yêu Sài Gòn hề! Như ông nhạc sĩ Y Vân, sanh đẻ tại Hà Nội, vào Nam năm 1952, cũng khoái, nên la làng lên rằng: “Sài Gòn đẹp lắm! Sài Gòn ơi! La xong còn nhảy ‘twist’ nữa mới đã! Rồi nhà thơ Nguyễn Sa, cũng người Hà Nội, vào Nam rồi cũng cảm nắng Sài Gòn.

*Nắng Sài Gòn anh đi mà chợt mát
Bởi vì em mặc áo lụa Hà Đông*

...

*Em chợt đến, chợt đi, anh vẫn biết
Trời chợt mưa, chợt nắng chẳng vì đâu.*

Vâng! Nắng Sài Gòn kinh lắm nhứt là vào đầu mùa Hạ, tháng Sáu, tháng Bảy.

Nhưng được cái là: nắng sớm mưa chiều! Mới nắng đó rồi bắt ngờ Trời để cho một trận mưa rào, ào ào ướt áo em yêu, ướt hết ráo cái áo dài của em may bằng vải Tetoron trắng mỏng dính. Nên mưa Sài Gòn, (không phải tui từng từng với thời tiết gì đâu), là tui che dù, mặc áo mưa, dù đang ở trong nhà tạnh ráo, tui cũng ráng bò ra đường dòm, chắc bà con mình đã biết tại làm sao?

Rồi sau này mất nước làm thân lưu lạc, phiêu bạt quê người tới tận Melbourne này đây tui vẫn tự nhận mình là người Sài Gòn hề! Mà nó đâu có chịu nằm im, cứ nhúc nhích hoài, gọi nhớ... nhứt là mỗi độ tháng Tư về.

Do đó khi ông Trịnh Công Sơn hỏi em yêu của ông là: “Em còn nhớ hay em đã quên?” (Thì tui thấy hỏi vậy là thừa!) Ông nhạc sĩ này sợ em quên, nên nhắc nhở em là:

*Nhớ Sài Gòn mưa rồi chợt nắng
Nhớ phố xưa quen biết tên bàn chân?
Nhớ đèn đường từng đêm thao thức...
...Nhớ đường dài qua cầu lại nổi
Nhớ những con sông nối hai dòng kênh
Nhớ ngựa thồ ngoài ô xa vắng...*

Tuy nhiên đang buồn thương nhớ Sài Gòn thì nhạc của ông bỗng chuyển ‘ton’ một cách lãng xẹt hè:

*Em ra đi nơi này vẫn thế...
Thành phố vẫn có những ước mơ
Vẫn sống thiết tha
Vẫn lấp lánh hoa trên đường đi*

Đang dụi dụi hỏi ‘nì’: “Có nhớ Sài Gòn không? Thì đàn đứt ngang cung, nổi khùng lên: “Em đi thì kệ em chứ! Sài Gòn vẫn thế, còn ngon hơn ngày hồng có em!”

Tới đây là tui không đồng ý với ông nhạc sĩ (gió chiều nào che chiều đó) rồi đó nhe! Một là Sài Gòn là thủ đô chứ không thành phố (!)... gì ráo. Hai là: Bên cạnh một Sài Gòn hoa lệ với nhà cao tầng, trang phục hàng hiệu, xe cộ sang trọng là một Sài Gòn lam lũ, nhọc nhằn của những gánh nặng trĩu trĩu hai vai của người bán hàng rong, của trẻ ăn xin, bán vé số, vất vả dãi nắng dầm mưa với hy vọng tối nay đi ngủ không phải với cái bụng đói meo.

Tui đi đã mấy chục năm mà chưa trở lại Sài Gòn, nhưng có nghe nói Sài Gòn giờ là một rừng bê tông, cao ốc... Vì CS muốn Sài Gòn giống hệt Singapore. Uy trời đất ơi! Học cái hay thì học. Học cái ngu thì học làm gì. Lý Quang Diệu xây cái Singapore trên một làng chài hoang vắng. Còn Sài Gòn có một kiến trúc tuyệt vời đâu phải ai cũng có, người ta thèm muốn chết mà không có được... Sao cứ chơi ngu đập và đập?

Viện lý do quy hoạch như hạch, bèn chặt dây cây dọc đại lộ Nguyễn Huệ, trên đường Cường Để, đốn ngã hàng cây cao trước Quốc Hội ngày xưa... Thực dân Pháp dẫu xâm chiếm nước ta cũng không đến mức ngu xuẩn và tàn nhẫn như vậy! Năm 1862, sau khi chiếm Sài Gòn – Gia Định, Kiến trúc sư Pháp đã thiết kế Sài Gòn là một thành phố Vườn, một Paris nhiệt đới! Sài Gòn có Sở Thú, Vườn Ông Thượng (vườn Bờ Rô hay công viên Tao Đàn, cũng nó đó đó!) Ai cũng biết là năm 1868, Tây cất Dinh Norodom cho Thống đốc Nam Kỳ. Vườn phía sau Dinh của quan lớn dân gọi là Vườn Ông Thượng (Giữa vườn có một sân gạch, nên dân gọi là Vườn Bờ Rô (Préau tiếng Pháp, là “sân lót gạch”).

o O o

Tía tui rất thích chụp hình. Hồi xưa Chủ Nhật, Tía dắt Má và đám con đi Sở Thú coi khỉ hay đi vườn Bờ Rô chụp hình... Sau này xa quê, ngày anh em tui xúm lại làm đám giỗ Tía Má, đem những cái hình xưa cũ còn giữ trong album ra coi.

- Nè cái hình này là Má bằng phẳng Phương. Tao với anh Nhiên mặc quần sọt mang giày săng đan, đầu chải bầy ba. Còn con Phương, (em gái kế tui). thì mặc áo đầm tóc quăn (uốn tóc), thoa son môi của Má, vì Ba muốn làm đẹp cho đứa con gái của mình.
- Còn thằng Quân trong hình, sao mầy lại khóc?

Thì thằng em tui cười khè khè nói:

- Tại lúc đó tui khát nước... mía! He he!

o O o

Nhớ Sài Gòn! Nhớ Bến Nghé! Nhớ nhà thơ Nguyễn Đình Chiểu trong bài thơ ‘Chạy Giặc’

*Tan chợ vừa nghe tiếng súng Tây
Một bàn cờ thế phút sa tay?
Bỏ nhà lũ trẻ lơ xơ chạy
Mất ổ đàn chim dáo dác bay*

*Bến Nghé của tiền tan bọt nước
Đồng Nai tranh ngói nhuộm màu mây...*

Và tui cũng tự hỏi Sài Gòn, Bến Nghé bị CS làm cho tanh bành tí bị như thế này mà:
*Hỏi trang đẹp loạn rày đâu vắng
Nỡ để dân đến mắc nạn này?*

DXT – Melbourne